

6 ЗАСТОСУВАННЯ ТА АНАЛІЗ МЕТОДІВ ЧИСЕЛЬНОГО ДИФЕРЕНЦІЮВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ТА АНАЛІЗ МЕТОДІВ ЧИСЕЛЬНОГО ДИФЕРЕНЦІЮВАННЯ

1 Постановка задачі

Необхідно розв'язати диференціальне рівняння $y' = 1/(2x - y^2)$ за допомогою метода Рунге-Кутти третього порядку та модифікованого метода Ейлера (варіант 2).

2 Аналітичний розв'язок задачі

Розв'яжемо диференціальне рівняння:

$$\begin{aligned}\frac{dy}{dx} &= \frac{1}{(2x - y^2)} \\ \frac{dx}{dy} &= 2x - y^2 \\ x' - 2x &= -y^2 \\ x(y) &= ce^{2y} + \frac{1}{4}(2y^2 + 2y + 1)\end{aligned}$$

В якості початкової точки візьмемо точку $(x_0, y_0) = (0, 2)$, тоді знаходимо константу c наступним чином:

$$c = -\frac{1}{4}(2 * 2^2 + 2 * 2 + 1) * e^{-4} \approx -0.0595$$

3 Алгоритм методу чисельного диференціювання

Задаємо крок інтегрування $h = 0.01$; $h = 0.001$ і покроково інтегруємо згідно формул Рунге-Кутти 3-го порядку та модифікованого Ейлера. У

методі Рунге-Кутти 3-го порядку це наступні формули:

$$\begin{aligned}
 k_1 &= f(x_i, y_i) \\
 k_2 &= f(x_i + h/2, y_i + h * k_1/2) \\
 k_3 &= f(x_i + h/2, y_i + h * (2 * k_2 - k_1)) \\
 y_{i+1} &= y_i + h/6 * (k_1 + 4 * k_2 + k_3) \\
 x_{i+1} &= x_i + h
 \end{aligned}$$

Та в методі Ейлера це наступні ітераційні формули:

$$\begin{aligned}
 k &= f(x_i, y_i) \\
 y_{i+1} &= y_i + h/2 * (k + f(x_i + h, y_i + h * k)) \\
 x_{i+1} &= x_i + h
 \end{aligned}$$

4 Результати експерименту

Вихідний файл містить результати покрокового обчислення $x_i, y_i, f(x_i)$, де $f(y)$ - аналітичний розв'язок рівняння, а також різниці між реальним значенням y та отриманим за допомогою вище наведених методів. Наведемо фрагмент файла:

```

Euler 0.01:
x[i]    y[i]    Ans(y[i])    Difference
0        2        0        0
0.005    1.9987476476738364    0.005000007492647285    -7.492647284730591E-09
0.01      1.9974905674629544    0.010000015030023235    -1.503002323467728E-08
0.015     1.996228718498231    0.015000022612736696    -2.2612736697014135E-08
0.02      1.9949620593451478    0.02000003024140984    -3.024140983812207E-08
0.025     1.9936905479929499    0.025000037916674156    -3.791667415459221E-08
0.030000000000000002    1.9924141418435382    0.03000004563917713    -4.5639177128492525E-08
0.035     1.9911327977000879    0.03500005340957646    -5.34095764559428E-08
0.04      1.9898464717553837    0.04000006122854227    -6.122854227103014E-08
0.045     1.9885551195798616    0.045000069096759354    -6.909675935584669E-08
0.049999999999999996    1.9872586961093521    0.050000077014924926    -7.701492493045192E-08
0.054999999999999999    1.985957155632512    0.05500008498375175    -8.498375175802764E-08
0.059999999999999999    1.984650451777937    0.06000009300396325    -9.300396325989668E-08
0.064999999999999999    1.9833385375009454    0.06500010107630105    -1.0107630106503951E-07
0.069999999999999999    1.98202136507002    0.07000010920152144    -1.092015214504416E-07
0.075     1.9806988860529031    0.07500011738039358    -1.173803935855533E-07

```

А також обчислюється середнє значення похибки. Були отримані наступні результати:

м. Ейлера $h = 0.01$	м. Ейлера $h = 0.001$	м. Рунге-Кутти $h = 0.01$	м. Рунге-Кутти $h = 0.001$
0.00171	0.00147	0.01067	0.00954

5 Аналіз роботи програми та висновки

Бачимо, що модифікований метод Ейлера дав кращі результати, ніж метод Рунге-Кутти третього порядку, причому покращення при переході до більш дрібного кроку є не дуже суттєвим.

6 Лістинг програми

```
1 using System;
2
3 namespace DifferentialEquation
4 {
5     public class Function
6     {
7         public static double x0 = 0;
8         public static double y0 = 2;
9         public static double F(double x, double y)
10        {
11            return 1/(2 * x - y * y);
12        }
13        public static double AnsF(double y)
14        {
15            var c = (x0 - (2 * y0 * y0 + 2 * y0 + 1) / 4) /
Math.Pow(Math.E, 2 * y0);
16            return c * Math.Pow(Math.E, 2 * y) + (2 * y * y + 2
* y + 1) / 4;
17        }
18    }
19 }
```

```
1     using System;
2 using System.Collections.Generic;
3 using System.Linq;
4 using System.Text;
5 using System.Threading.Tasks;
6 using System.IO;
7
8 namespace DifferentialEquation
9 {
10    public class DifferentialEquation
11    {
12        public delegate double Func(double x, double y);
13        public delegate double FuncAns(double x);
14        double h; double[] x, y;
15        Func F;
16        public DifferentialEquation(double x0, double y0, int n
, Func f)
```

```

17     {
18         x = new double[n + 1];
19         y = new double[n + 1];
20         x[0] = x0; y[0] = y0; h = 1.0 / (double)n;
21         F = f;
22     }
23
24     public void EvaluateEuler()
25     {
26         for (int i = 0; i < x.Length - 1; i++)
27         {
28             var k = F(x[i], y[i]);
29             y[i + 1] = y[i] + h / 2 * (k + F(x[i]+h, y[i] +
30 h * k));
31             x[i + 1] = x[i] + h;
32         }
33
34     public void EvaluateRungeThirdOrder()
35     {
36         for (int i = 0; i < x.Length - 1; i++)
37         {
38             double k1, k2, k3;
39             k1 = F(x[i], y[i]);
40             k2 = F(x[i] + h / 2, y[i] + h * k1 / 2);
41             k3 = F(x[i] + h / 2, y[i] + h * (2* k2 -k1));
42             y[i + 1] = y[i] + h / 6 * (k1 + 4 * k2 + k3);
43             x[i + 1] = x[i] + h;
44         }
45     }
46     public void Print(StreamWriter outp, FuncAns Ans)
47     {
48         outp.WriteLine("x[i]\ty[i]\tAns(y[i])\tDifference")
49 ;
50         double avr_error = 0;
51         for (int i = 0; i < x.Length; i++)
52         {
53             var x_real = Ans(y[i]);
54             avr_error += x[i]-x_real;
55             outp.WriteLine("{0}\t{1}\t{2}\t{3}", x[i], y[i]
56 ], x_real, x[i]-x_real);
57         }
58         outp.WriteLine();
59         outp.WriteLine("Average error: {0}", avr_error / x.
60 Length);
61     }
62 }

```

```

1  using System;
2  using System.IO;
3
4  namespace DifferentialEquation
5  {
6      class Program
7      {
8          static void Main(string[] args)
9          {
10             StreamWriter outp = new StreamWriter("output.txt");
11             {
12                 DifferentialEquation de = new
DifferentialEquation(Function.x0, Function.y0, 100,
Function.F);
13                 de.EvaluateEuler(); outp.WriteLine("Euler
0.01:"); de.Print(outp, Function.AnsF);
14             }
15             {
16                 DifferentialEquation de = new
DifferentialEquation(Function.x0, Function.y0, 1000,
Function.F);
17                 de.EvaluateEuler(); outp.WriteLine("Euler
0.001:"); de.Print(outp, Function.AnsF);
18             }
19             {
20                 DifferentialEquation de = new
DifferentialEquation(Function.x0, Function.y0, 100,
Function.F);
21                 de.EvaluateRungeThirdOrder(); outp.WriteLine("
RungeThirdOrder 0.01:"); de.Print(outp, Function.AnsF);
22             }
23             {
24                 DifferentialEquation de = new
DifferentialEquation(Function.x0, Function.y0, 1000,
Function.F);
25                 de.EvaluateRungeThirdOrder(); outp.WriteLine("
RungeThirdOrder 0.001:"); de.Print(outp, Function.AnsF);
26             }
27
28             outp.Close();
29         }
30     }
31 }

```